

Rekenkamer Westerkwartier

Juli 2025

Factsheet 1 Armoedecijfers gemeente Westerkwartier

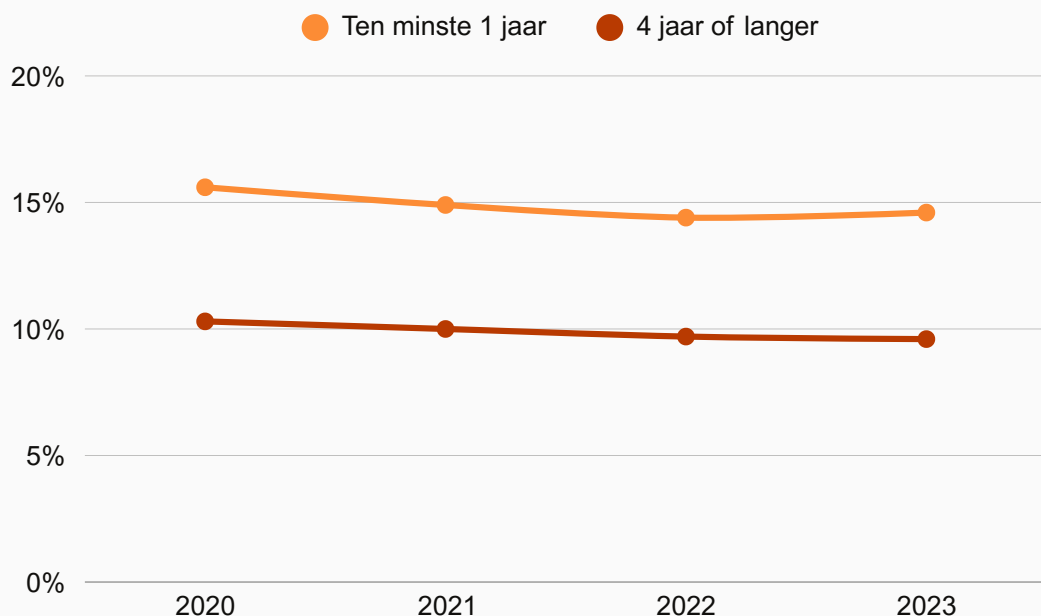
Deze factsheet 'Armoedecijfers' bevat cijfers over de aard en omvang van de armoede- en schuldenproblematiek in de gemeente Westerkwartier. De factsheet begint met een aantal landelijke ontwikkelingen. Daarna worden cijfers over het aantal huishoudens met een laag inkomen behandeld. Als laatste toont de factsheet cijfers over het aantal huishoudens met geregistreerde schulden. In de factsheet worden de cijfers van de gemeente Westerkwartier vergeleken met landelijke cijfers, de cijfers van de provincie Groningen en cijfers van de gemeenten De Fryske Marren, Het Hogeland en Noardeast-Fryslân. De vergelijkingsgemeenten zijn gekozen vanwege het vergelijkbaar aantal inwoners en de landelijkheid van het gebied.

De cijfers zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (geraadpleegd via Statline, Schuldendashboard, Waarstaatjegemeente.nl), het Centraal Planbureau (CP) en het Sociaal Planbureau Groningen (SPG).

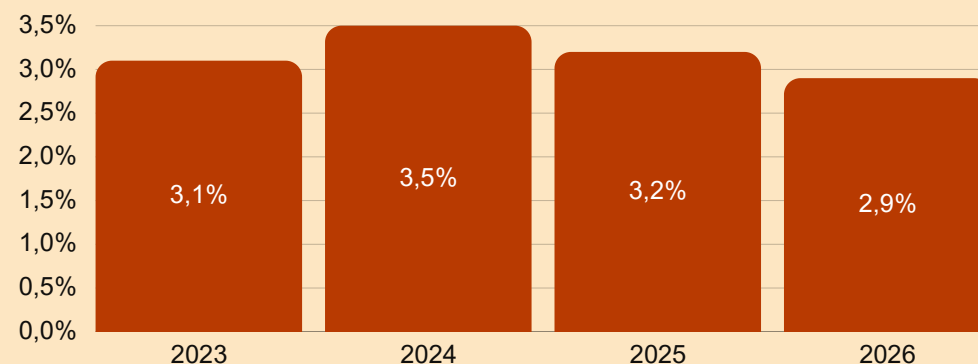
1 Landelijke armoedecijfers

De onderstaande grafiek toont de meest recente cijfers van het SPG (2023) over huishoudens in Nederland met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Door de jaren heen is het aantal huishoudens met een langdurig laag inkomen gedaald, terwijl het aandeel huishoudens dat ten minste één jaar een laag inkomen had in het laatste jaar licht is gestegen: van 14,4% in 2022 naar 14,6% in 2023.

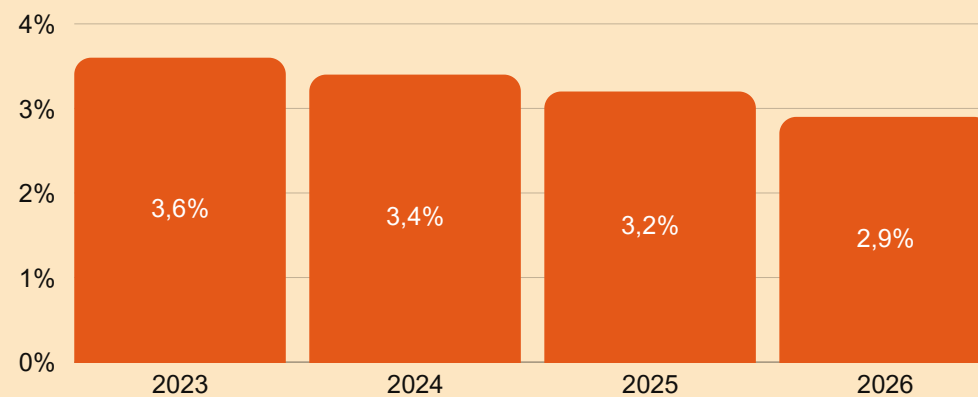

Het aantal huishoudens met problematische schulden is toegenomen, van 7,7% op 1 januari 2021 naar 8,8% op 1 januari 2023 (CBS, 2023).

De armoede onder huishoudens daalt volgens de nieuwe armoededefinitie van het CBS, SCP en Nibud van 3,5% in 2024 naar 2,9% in 2026 (zie onderstaande diagrammen). Deze nieuwe definitie houdt rekening met de werkelijke kosten voor wonen en energie, wat leidt tot een nauwkeurigere armoedegrens voor verschillende huishoudtypen. In 2025 en 2026 neemt de armoede onder zowel personen als kinderen licht af (CPB, 2025).

De onderstaande diagram toont de verwachte ontwikkeling van het aantal kinderen onder de armoedegrens (volgens de nieuwe definitie), in verhouding tot het totaal aantal kinderen (CPB, 2025)

Inwoners in armoede

Pagina	Titel
4	Inkomensverdeling
5	Bijstandsuitkeringen
6	Kinderen in armoede
7	Achtergrondkenmerken armoede
8	Achtergrondkenmerken wonen

2 Inkomensverdeling

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel procent van de huishoudens een inkomen heeft tot 101, 110, 120 en 130% van het sociaal minimum.

- De gemeente Westerkwartier hanteert voor de gemeentelijke regelingen een inkomensgrens van 120%, of 130% bij gezinnen met kinderen.
- In de gemeente Westerkwartier hadden in 2022 gemiddeld minder huishoudens een laag inkomen dan in de vergelijkingsgemeenten en Nederland.

Sociaal minimum op 1 januari 2024, inclusief vakantie-uitkering:

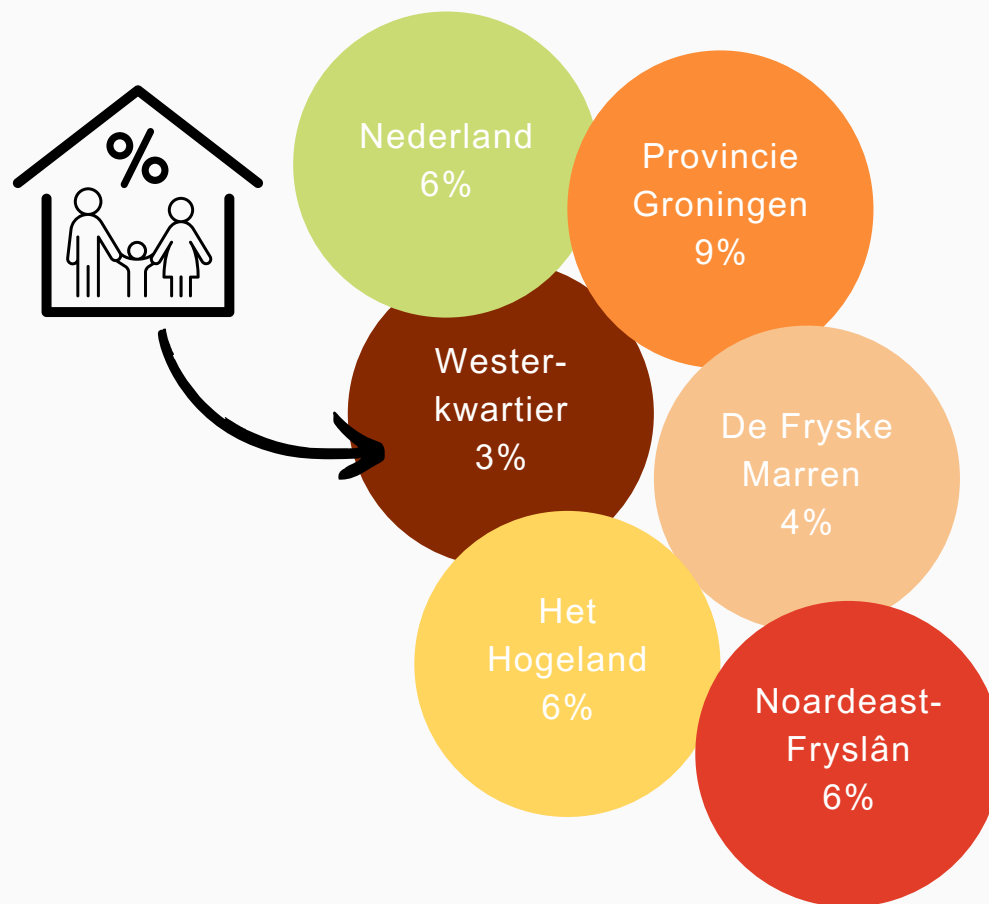
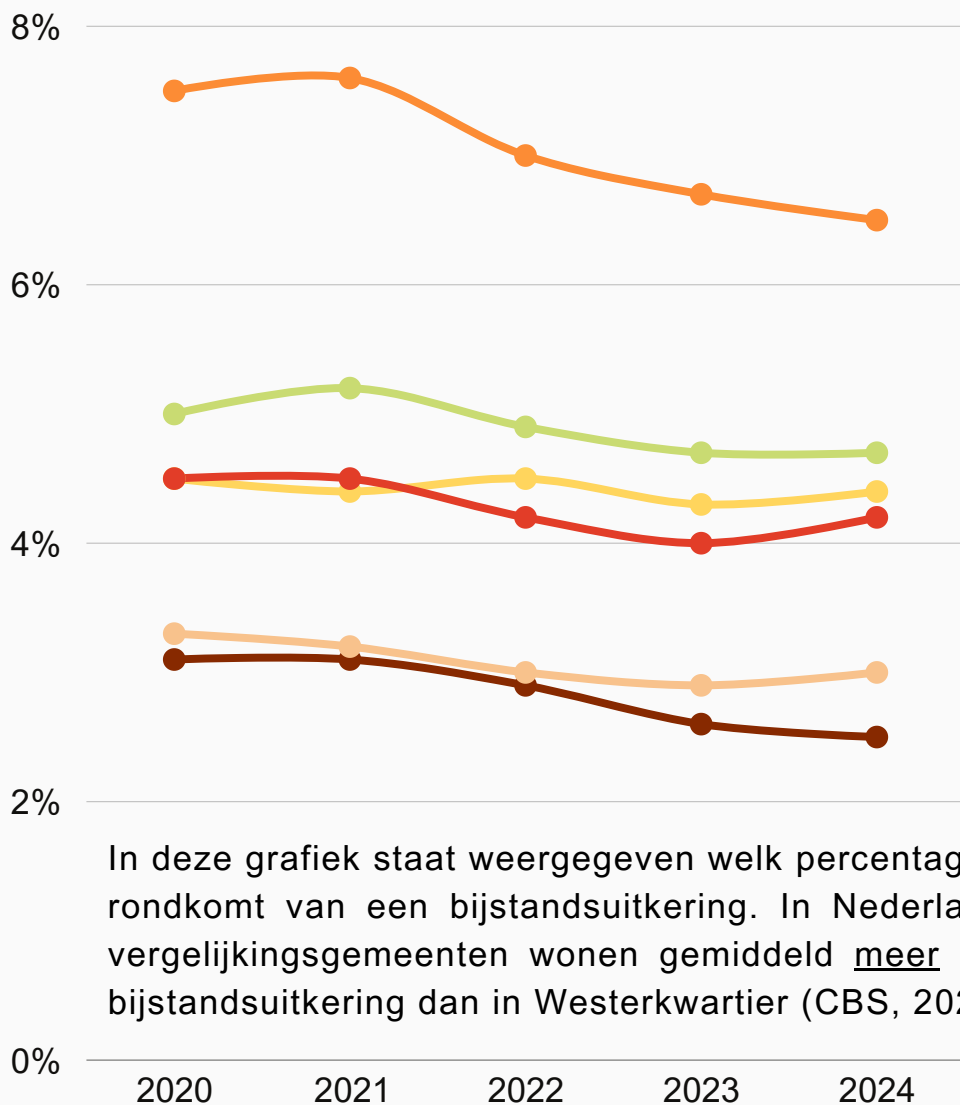
- Alleenstaande: €1.345,45
Vanaf de AOW-leeftijd: €1.501,07
- Gehuwd of samenwonend: €1.922,07
Vanaf de AOW-leeftijd: €2.053,48

Inkomen (voor ten minste 1 jaar) gerelateerd aan het sociaal minimum*	% van huishoudens					
	Nederland	Provincie Groningen	Westerkwartier	De Fryske Marren	Het Hogeland	Noardeast-Fryslân
tot 101%	6,5%	8,1%	4,4%	4,9%	5,9%	5,8%
tot 110%	9,7%	12,4%	7,1%	7,5%	9,2%	9,3%
tot 120%	12,2%	15,5%	9,3%	9,7%	12%	12,1%
tot 130%	14,6%	18,5%	11,7%	12,3%	15%	14,8%

3 Bijstandsuitkeringen

- Nederland
- Provincie Groningen
- Westerkwartier
- De Fryske Marren
- Het Hogeland
- Noardeast-Fryslân

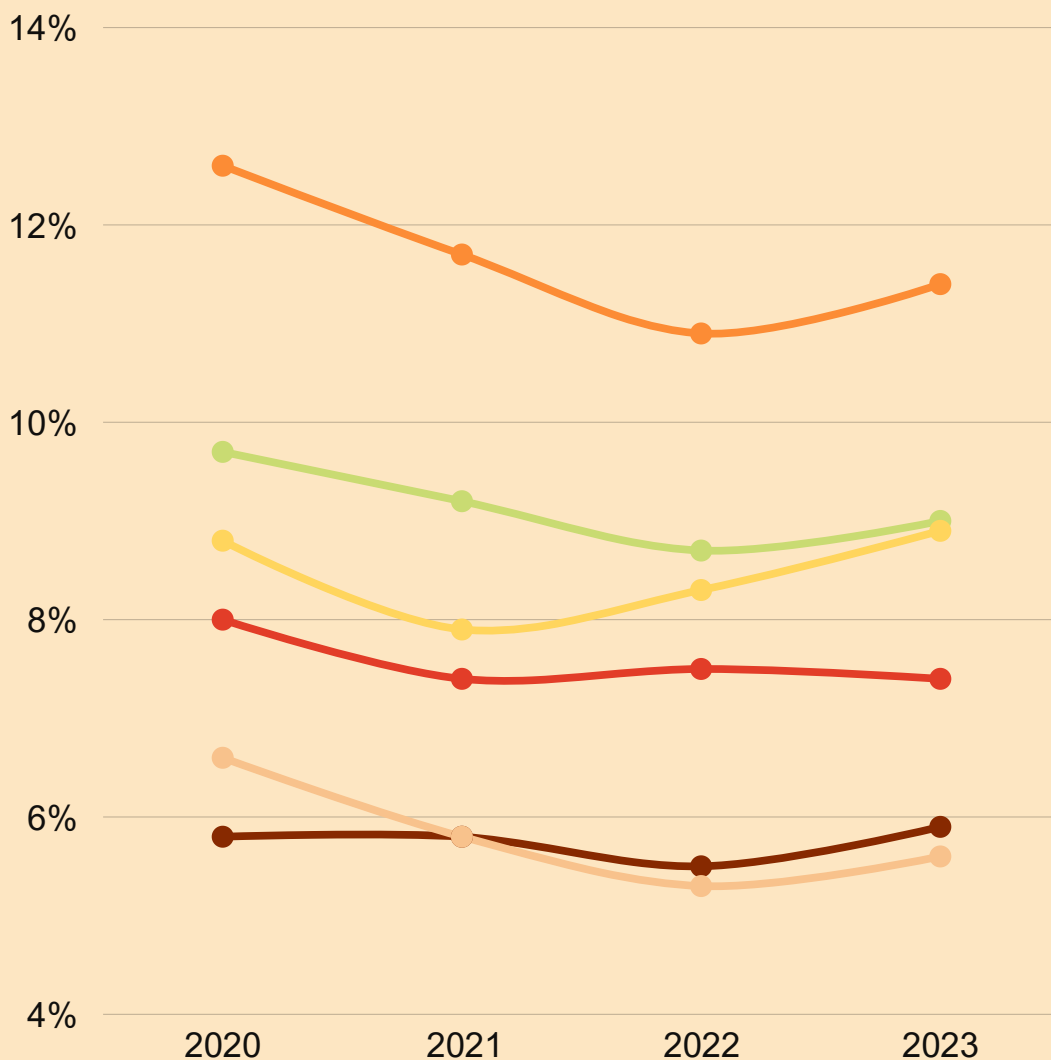

In deze grafiek staat weergegeven welk percentage van de huishoudens rondkomt van een bijstandsuitkering. In Nederland, Groningen en de vergelijkingsgemeenten wonen gemiddeld meer huishoudens met een bijstandsuitkering dan in Westerkwartier (CBS, 2024)

In bovenstaande cirkels staat hoeveel procent van de kinderen tot 18 jaar in 2023 in een gezin leefde dat rond kwam van een bijstandsuitkering. In Westerkwartier bedraagt dit 3%, oftewel 370 kinderen (CBS, 2023).

4 Kinderen in armoede

De grafiek toont de trend van het percentage kinderen (0-18 jaar) in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Het CBS (2023) noemt dit kinderen met kans op armoede.

- In de periode 2020 - 2023 is het aandeel kinderen in Nederland dat opgroeit met kans op armoede afgenomen van 9,7% naar 9,0%.
- In Groningen ligt het aandeel kinderen met kans op armoede boven het landelijk gemiddelde, maar ook daar is een afname te zien van 12,6% naar 11,4%.
- In Westerkwartier is de kans op armoede licht toegenomen: van 5,8% in 2020 naar 5,9% in 2023.

Uit gegevens van het SPG (2023) blijkt dat in 2023 ongeveer 900 kinderen (6,9%) in Westerkwartier opgroeiden in een huishouden met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. 1% van de kinderen groeide in dat jaar op in een gezin met een langdurig inkomen tot de lage-inkomensgrens, wat neerkomt op circa 100 kinderen.

De lage-inkomensgrens lag in 2023 op €1.510 voor alleenstaanden, €2.535 voor paren met twee kinderen t/m 12 jaar, €2.910 voor tweoudergezinnen met twee puberkinderen en €2.500 voor eenoudergezinnen met twee puberkinderen (CBS, 2023).

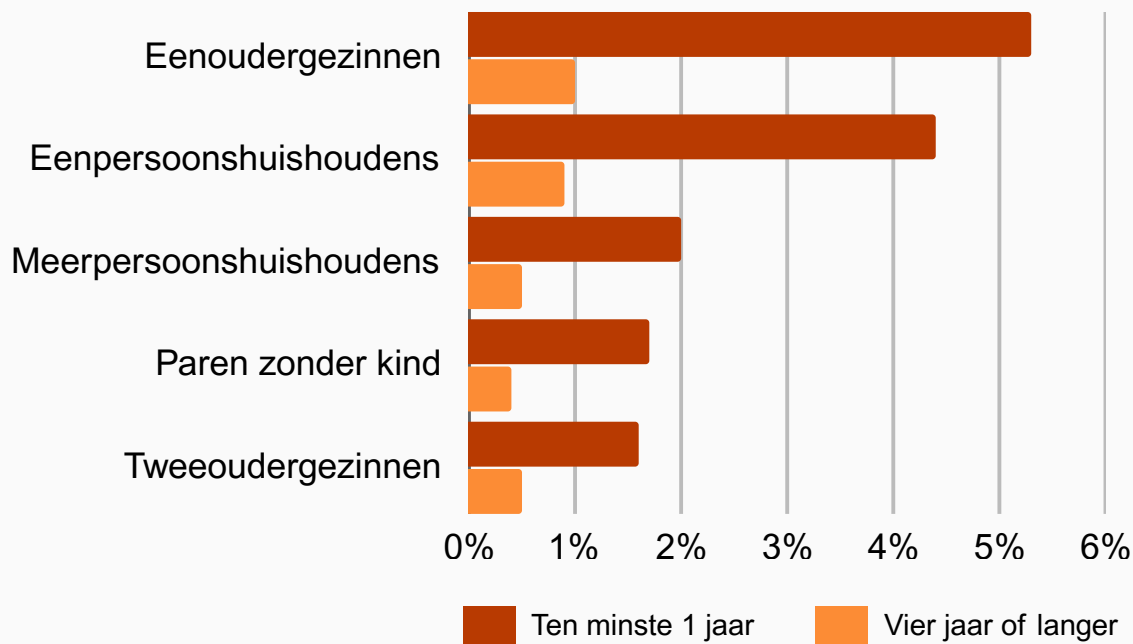

5 Achtergrondkenmerken armoede

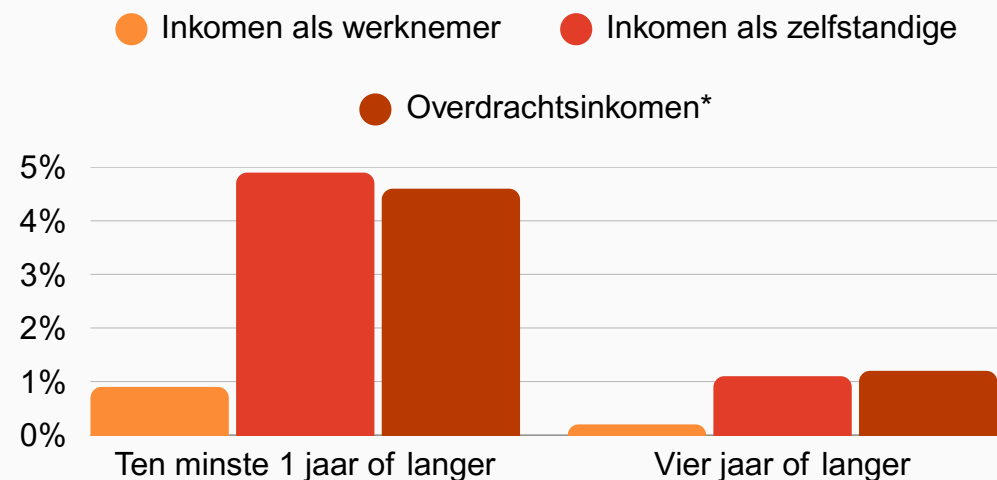
Uit de staafdiagrammen blijkt dat eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen met minderjarige kinderen het hoogste risico op armoede hebben in Westerkwartier in 2023.

Jongeren onder de 25 jaar vallen vaker tijdelijk onder de lage-inkomensgrens, terwijl dit bij 45- tot 65-jarigen minder vaak voorkomt, maar zij relatief vaker langdurig onder deze grens blijven (SPG, 2023). Zie pagina 6 voor een korte uitleg van de lage-inkomensgrens.

Huishoudens met een inkomen tot de lage-inkomensgrens naar gezinssamenstelling (2023)

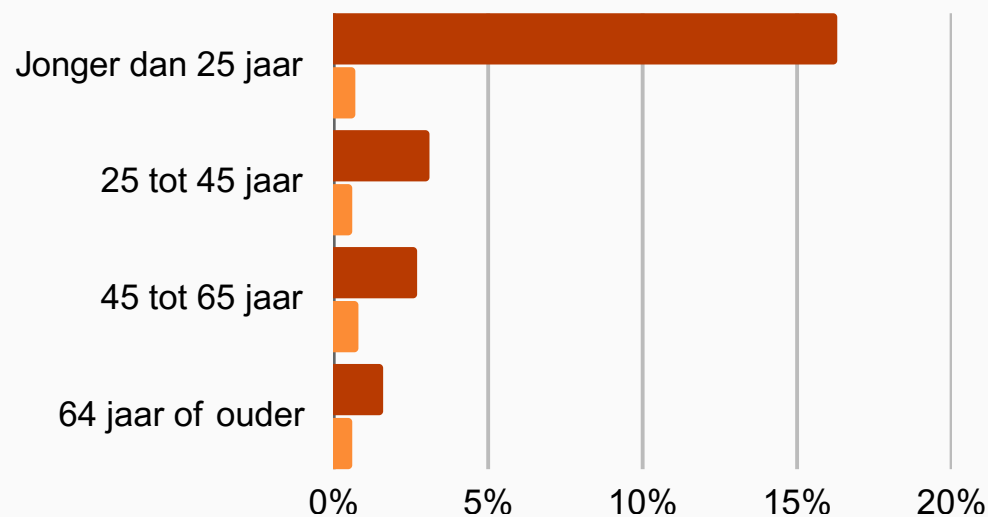

Huishoudens met een inkomen tot de lage-inkomensgrens naar voornaamste inkomensbron (2023)

*Bestaat uit uitkeringen, pensioen en partneralimentatie.

Huishoudens met een inkomen tot de lage-inkomensgrens naar leeftijd hoofdkostwinner (2023)

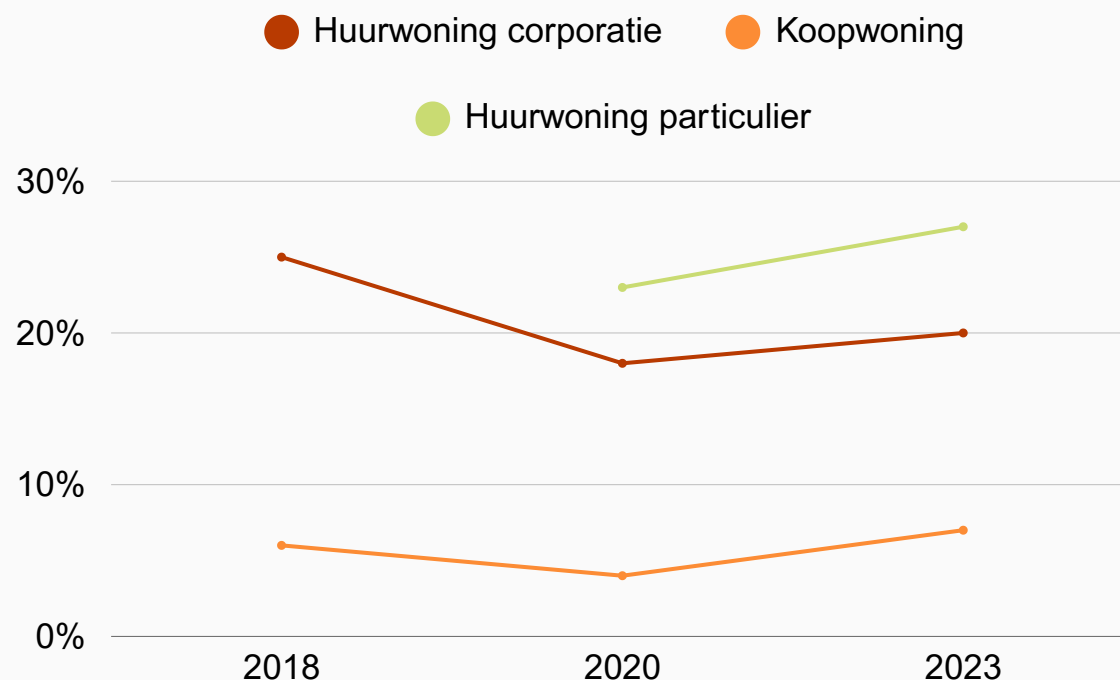

6 Achtergrondkenmerken wonen

Het woonlastenonderzoek uit 2023 actualiseert het eerdere onderzoek uit 2018 naar woonlasten en betaalbaarheidsrisico's in de gemeente Westerkwartier.

De grafiek toont het aantal huishoudens met een betalingsachterstand in de periode 2018 tot en met 2023. Door de jaren heen is een consistente trend zichtbaar: het percentage huishoudens met een betaalbaarheidsrisico is vooral hoog onder huurders.

44%

Geeft aan te besparen om de vaste lasten, waaronder woonlasten, te kunnen betalen. Onder huurders is dit 61%, onder woningeigenaren 38%. Van de respondenten met een inkomen van minder dan €1.500 netto per maand is bijna 70% bezig met besparen.

42%

42% van de respondenten geeft aan zich zorgen te maken over het betalen van de lasten, 7% van de respondenten doet dit vaak of zeer vaak. Huurders maken zich vaker zorgen: 14% vaak tot zeer vaak, tegenover 5% van de woningeigenaren.

Inwoners met schulden

Het vervolg van deze factsheet presenteert cijfers uit het Schuldendashboard die een beeld geven van de aard en omvang van de schuldenproblematiek in de gemeente Westerkwartier. Het Schuldendashboard brengt in kaart hoeveel inwoners geregistreerde schulden hebben, hoe lang deze schulden aanhouden en welke bevolkingsgroepen het meest te maken hebben met geregistreerde schulden. Voor de achtergrondkenmerken is gebruikgemaakt van gegevens van het CBS en de SPG.

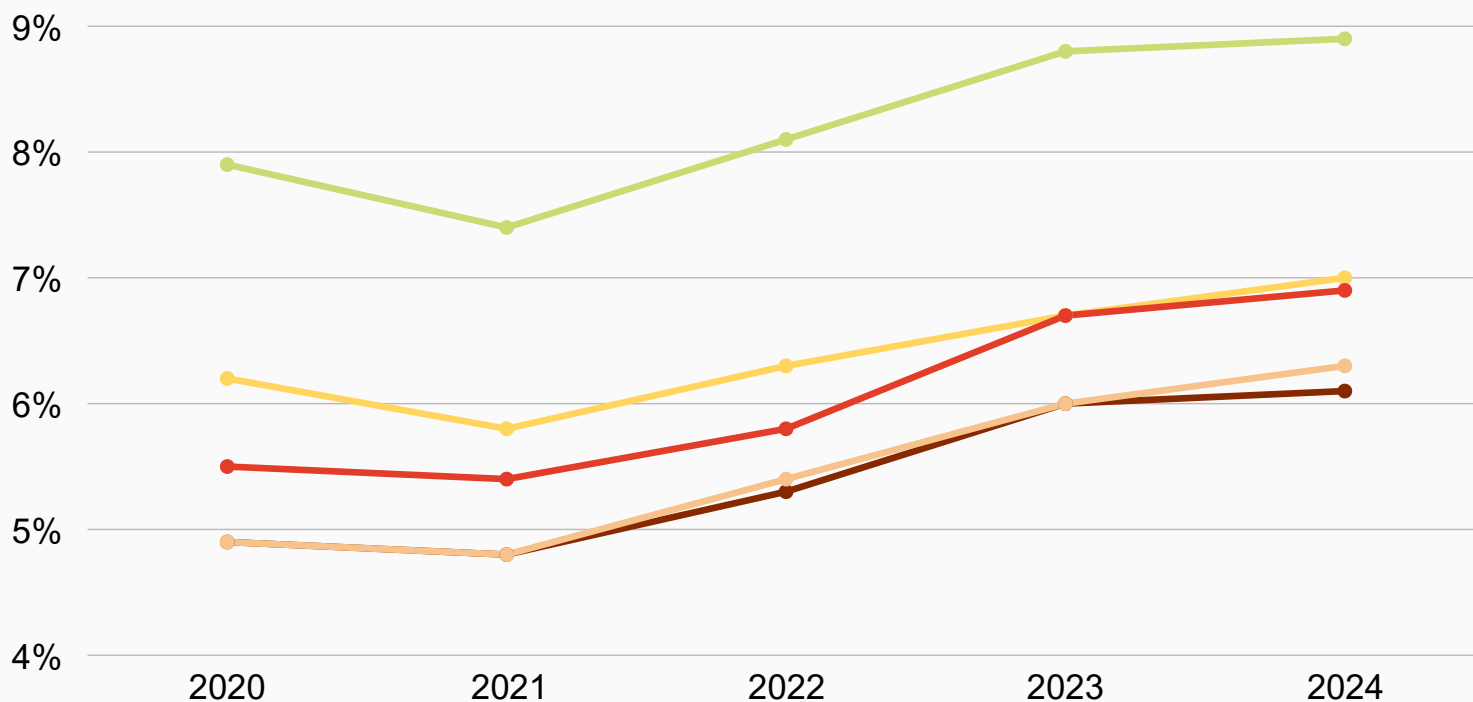
- Er is sprake van geregistreerde schulden wanneer iemand in het huishouden aan minimaal één CBS-criterium voor probleemschulden voldoet. Wat als problematisch geldt, hangt af van de duur en hoogte van de schuld.
- Voor 2022 en 2023 zijn de resultaten voor de nieuwe definitie van geregistreerde schulden weergegeven. Voor eerdere peilmomenten is de oude definitie weergegeven. Voor meer informatie over de criteria voor de geregistreerde schulden en definities [klik hier](#).

Pagina	Titel
1	Inwoners met geregistreerde schulden
2	Instromers in geregistreerde schulden
3	Huishoudens met schulden en kinderen
4	Achtergrondkenmerken schulden

7 Inwoners met geregistreeerde schulden

Westerkwartier De Fryske Marren Het Hogeland
Noardeast-Fryslân Nederland

De grafiek toont de trends in het percentage huishoudens met geregistreeerde schulden.

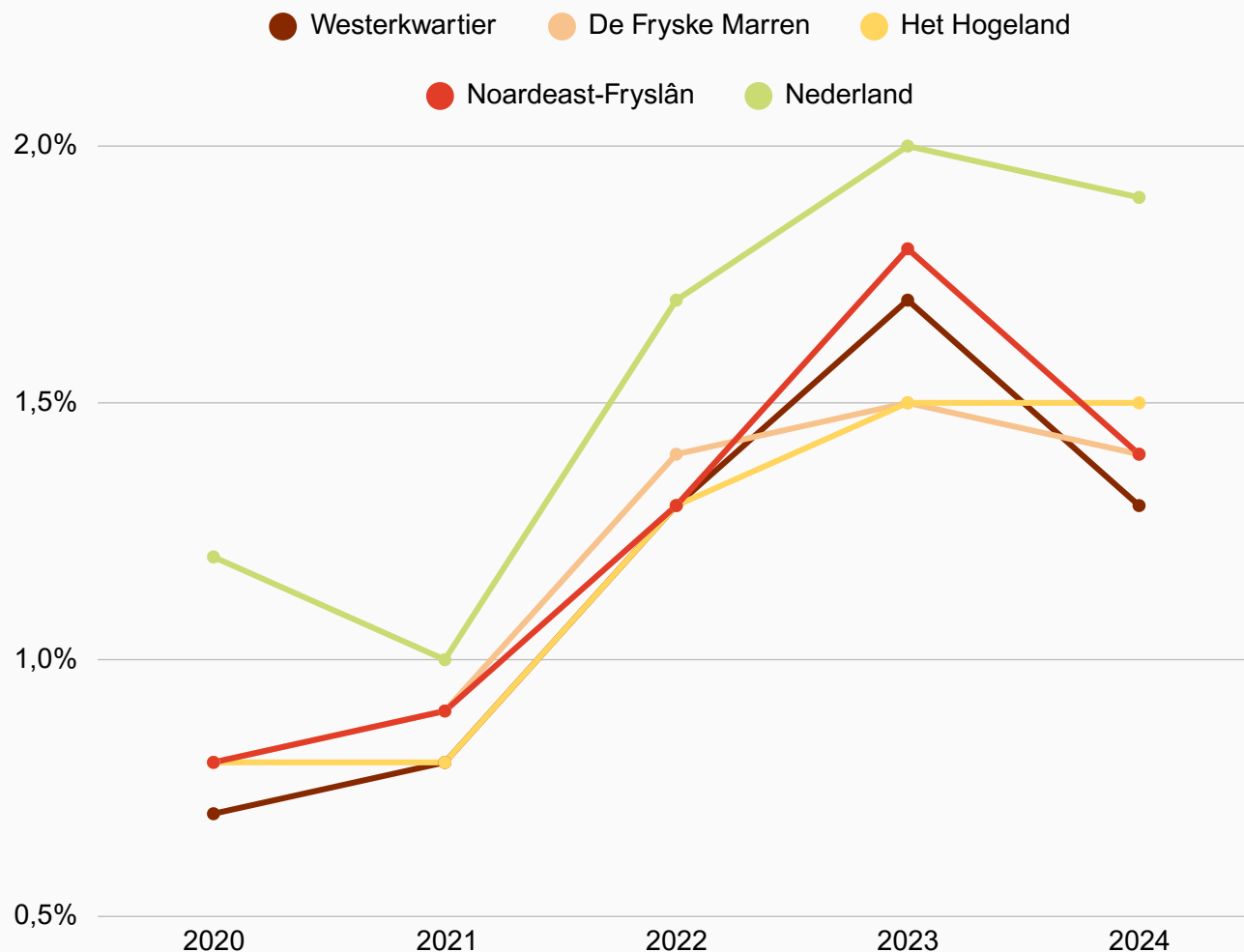
- In Westerkwartier wonen relatief minder mensen met geregistreeerde schulden dan in Nederland, Het Hogeland en Noardeast-Fryslân, terwijl het aandeel vergelijkbaar is met De Fryske Marren.
- In 2024 heeft 6,1% van de huishoudens in Westerkwartier geregistreeerde schulden. Landelijk ligt dit percentage op 8,9%.

Aantal huishoudens met geregistreeerde schulden in Westerkwartier

2020	1.300
2021	1.280
2022	1.430
2023	1.640
2024	1.680

8 Instromers in geregistreeerde schulden

Deze grafiek gaat over huishoudens met geregistreeerde schulden die voor het eerst voorkomen in de registraties.

- Tussen 2022 en 2023 werden 420 huishoudens voor het eerst geregistreeerd met problematische schulden. Dat is 1,6% van de huishoudens. In 2024 is dit percentage afgenomen naar 1,3% nieuwe registraties.
- In Westerkwartier daalde het aantal instromers tussen 2023 en 2024 sterker dan het landelijke gemiddelde.

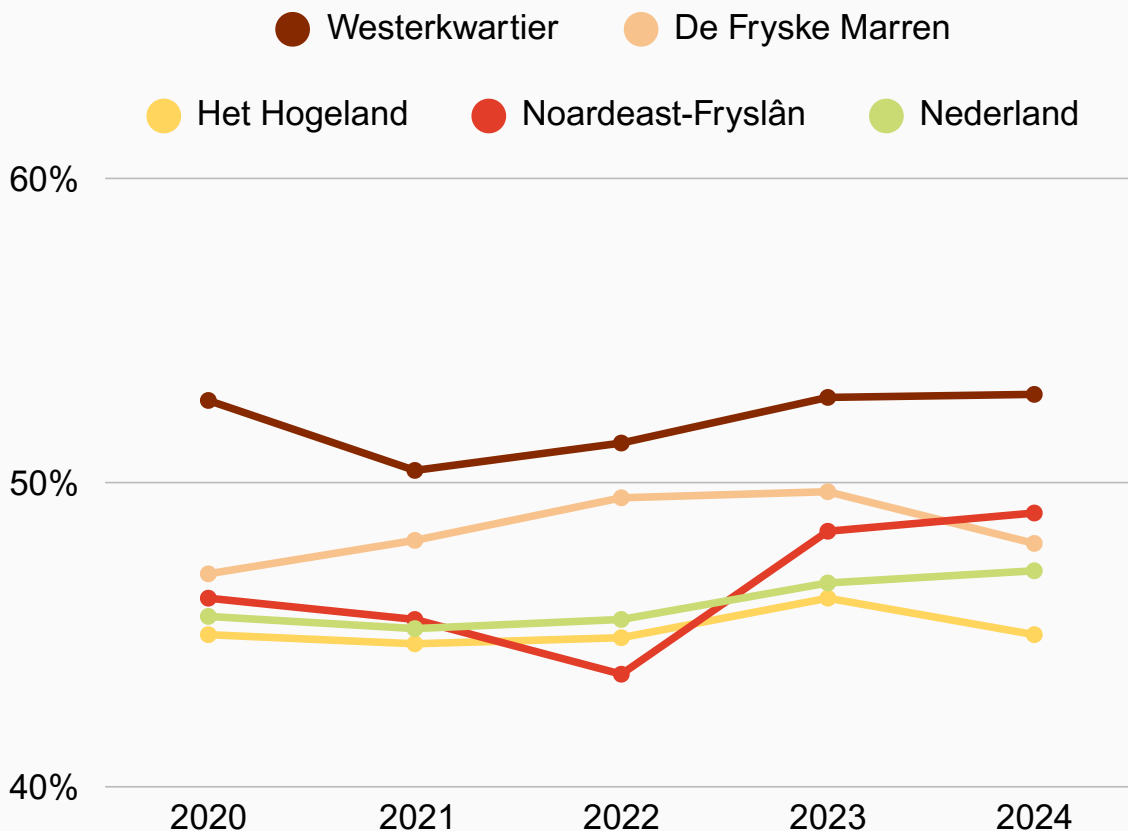
Aantal huishoudens in Westerkwartier die voor het eerst voorkomen in de schuldenregistratie

2020	180
2021	190
2022	320
2023	420
2024	340

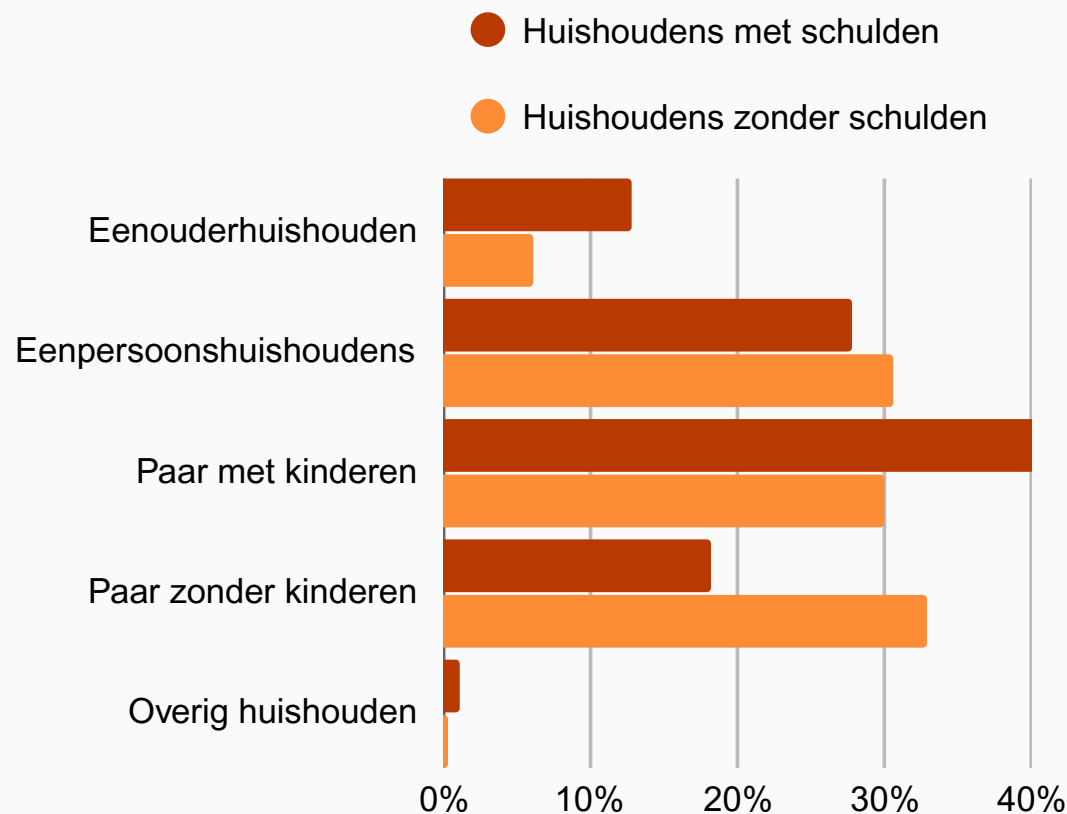
9 Huishoudens met schulden en kinderen

Aantal huishoudens met geregistreeerde schulden - met kinderen

In Westerkwartier bestaat 36,1% van de huishoudens uit gezinnen met kinderen. Van de huishoudens met geregistreeerde schulden bestaat 52,9% uit gezinnen met kinderen. Huishoudens met kinderen hebben dus een grotere kans op schuldenproblematiek dan andere huishoudens.

Type huishouden met en zonder geregistreeerde problematische schulden (SPG, 2023)

Zowel eenouderhuishoudens als paren met kinderen hebben relatief vaak geregistreeerde schulden. In 2024 leefden 890 kinderen in gezinnen met geregistreeerde schulden.

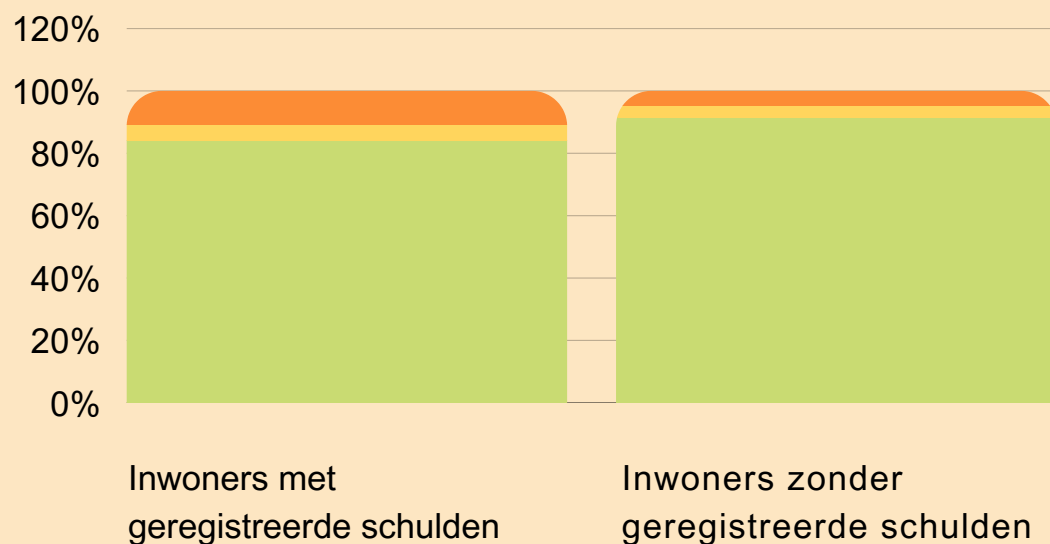

10 Achtergrondkenmerken schulden

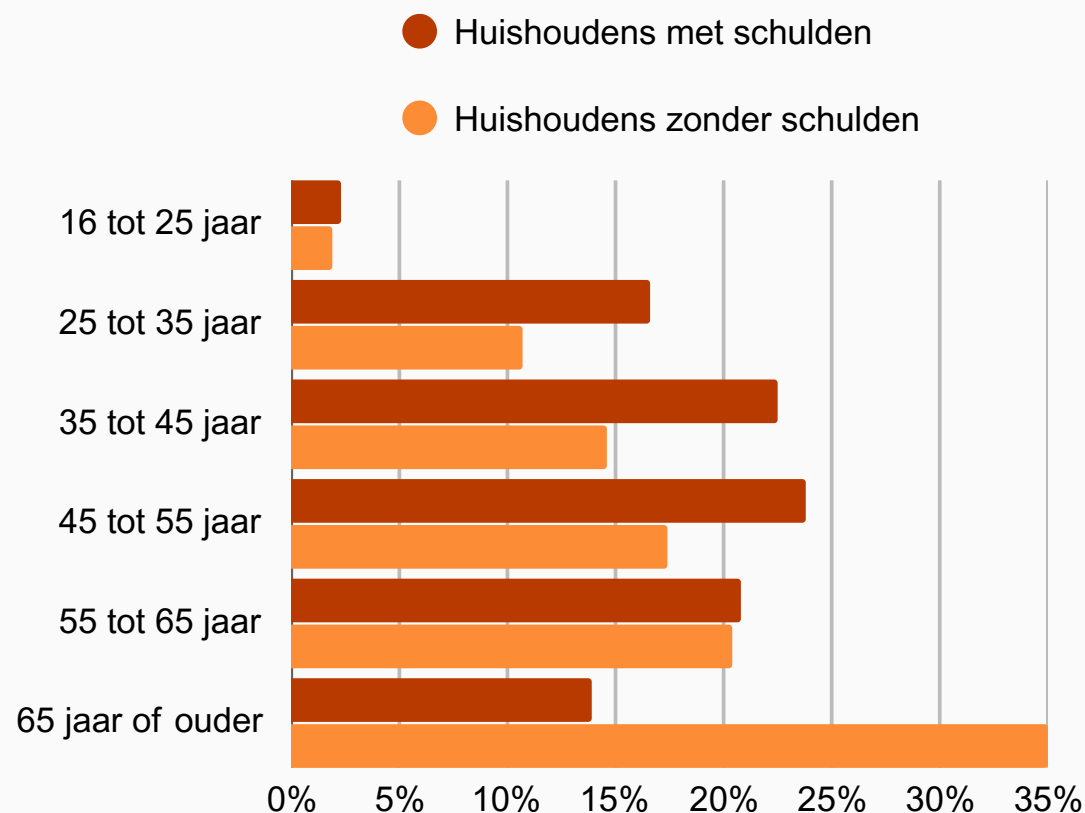
In het onderstaande diagram is te zien hoeveel procent van de inwoners in Westerkwartier met en zonder geregistreerde schulden een afkomst hebben uit Nederland, Europa of buiten Europa (CBS, 2024)

- Van de inwoners zonder schulden heeft 9% een niet-Nederlandse achtergrond.
- In de groep inwoners met schulden heeft 16% een niet-Nederlandse achtergrond.
- Inwoners met een niet-Nederlandse herkomst hebben dus een grotere kans op schuldenproblematiek.

● Nederland ● Europa (excl. NL)
● Buiten Europa

Type leeftijd met en zonder geregistreerde problematische schulden (SPG, 2023)

Mensen tussen 25 en 55 jaar hebben relatief het vaakst schulden, terwijl mensen van 65 jaar en ouder juist relatief weinig schulden hebben.